

Nr 33.

Ankom till Riksdagens kansli den 26 maj 1913 kl. 1 e. m.

Memorial med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande vissa delar av konstitutionsutskottets utlåtande nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse av §§ 8—11, 14, 16, 17, 21, 27—36, 42, 43, 51, 64, 74 och 77 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, av §§ 9—11, 15, 24, 28, 35, 36, 56, 66 och 78 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862, av §§ 6—8, 10, 14, 34 och 35 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 och av §§ 3—5, 8, 13, 14, 20, 25—27, 31—33, 38—40, 59, 61 och 62 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 m. m., jämte åtskilliga inom Riksdagen i ämnet väckta motioner.

Närvarande: herrar Edén, Hellberg*), Clason, Bellinder, Mannheimer, K. J. Ekman, von Geijer, Wavrinsky, greve A. Hamilton, A. Ljunggren*), von Bahr, Ericsson i Vallsta, Magnusson i Tumhult, Larsson i Västerås, Janson i Bråten, Waldén, Jönsson i Slätåker, Wallin och Andersson i Fallsberg.

*) Ej närvarande vid memorialets justering.

I utlåtande nr 25, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad lydelse av vissa paragrafer i förordningarna om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad, om kommunalstyrelse i Stockholm och om landsting jämte i ämnet väckta motioner, har utskottet hemställt:

under punkten 1:o), att Riksdagen måtte för sin del antaga, i den av utskottet föreslagna lydelsen,

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 5 saml. 29 häft. (Nr 33.)

a) förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 8—11, 14, 16, 17, 21, 23, 27—36, 42, 43, 51, 64, 65, 74 och 77 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862;

b) förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 9—11, 15, 24, 28, 35, 36, 56, 66 och 78 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862;

c) förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 6—8, 10, 14, 34 och 35 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862;

d) förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 3—5, 8, 13, 14, 20, 25—27, 31—33, 38—40, 59, 61 och 62 i förordningen om landsting den 21 mars 1862;

e) förslag till stadga om proportionellt valsätt vid vissa val inom landsting och stadsfullmäktige;

samt under punkten 2:o), att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t efter verkställd utredning låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana förändringar i gällande kommunalförfattningar, genom vilka den tid, under vilken obetalda kommunalutskylder medföra förlust af kommunal rösträtt, begränsas enligt i huvudsak samma grunder, som äro bestämda i fråga om den politiska rösträtten.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har vad utskottet sålunda hemställt blivit av Andra kammaren godkänt, varemot Första kammaren, med godkännande i övrigt av utskottets förslag, i nedannämnda delar varit av skiljaktig mening, i det att kammaren

dels vid punkt 1:o) av utskottets hemställan i fråga om:

A) förslaget till lag om ändrad lydelse av vissa paragrafer i förordningen om kommunalstyrelse på landet:

vid §§ 8, 9, 10 och 11 avslagit utskottets hemställan;

vid § 16 med avslag å utskottets hemställan bifallit den vid paragrafen fogade reservationen;

vid § 17 med avslag å utskottets hemställan bifallit ej mindre den såsom mom. b) bland reservationerna vid paragrafen fogade reservationen än även det såsom mom. c) bland nämnda reservationer av herr von Mentzer m. fl. framställda förslag till skrivelse angående kommunalstämmornas utsättande till arbetsfria vardagar;

vid § 29 med avslag å utskottets hemställan bifallit den vid paragrafen fogade reservationen;

vid förslagets *rubrik* och *ingress* med avslag å utskottets hemställan bifallit den av herrar Clason m. fl. avgivna reservationen;

B) förslaget till lag om ändrad lydelse av vissa paragrafer i förordningen om kommunalstyrelse i stad:

vid §§ 9, 10 och 11 avslagit utskottets hemställan;

vid §§ 15, 24, 35 och 66 med avslag å vad utskottet beträffande dessa paragrafer hemställt bifallit de i fråga om berörda paragrafer avgivna särskilda reservationerna;

vid förslaget *rubrik* och *ingress* med avslag å utskottets hemställan bifallit den av herrar Clason m. fl. avgivna reservationen;

C) förslaget till lag om ändrad lydelse av vissa paragrafer i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm:

vid §§ 7 och 8 avslagit utskottets hemställan;

vid § 10 med avslag å utskottets hemställan bifallit den vid paragrafen fogade reservationen;

vid förslaget *rubrik* och *ingress* med avslag å utskottets hemställan bifallit den av herrar Clason m. fl. avgivna reservationen;

D) förslaget till lag om ändrad lydelse av vissa paragrafer i förordningen om landsting:

vid § 4 med avslag å utskottets hemställan bifallit den av herrar Clason, Bellinder m. fl. vid paragrafen fogade reservationen;

vid § 5 med avslag å utskottets hemställan bifallit den under mom. a) av herrar Clason, K. J. Ekman m. fl. vid paragrafen avgivna reservationen;

vid §§ 25, 26 och 27 avslagit utskottets hemställan;

vid § 31 med avslag å utskottets hemställan bifallit den vid paragrafen fogade reservationen;

vid förslaget *rubrik* och *ingress* med avslag å utskottets hemställan bifallit den av herrar Clason m. fl. avgivna reservationen;

dels ock vid punkt 2:o) av utskottets hemställan avslagit vad utskottet därutinnan hemställt.

Utskottet har funnit kamrarnas beslut i fråga om *dels* de vid punkt 1:o) av utskottets hemställan upptagna §§ 8, 9, 10 och 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, §§ 9, 10 och 11 i förordningen om kommunalstyrelse i stad, §§ 7 och 8 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm samt §§ 25, 26 och 27 i förordningen om landsting, *dels ock* det vid punkt 2:o) av utskottets hemställan ävensom det vid § 17 i förordningen om kommunalstyrelse på landet av herr von Mentzer m. fl. framställda skrivelseförslag vara av den olika beskaffenhet, att någon sammanjämkning dem emellan icke låter sig göra, i följd varav de framställda förslagen härutinnan torde böra anses såsom förfallna.

Då emellertid innehållet i de nu nämnda delarna av utskottets utlåtande icke står i oskiljaktigt sammanhang med vare sig de delar av samma utlåtande, om vilka kamrarna blivit ense, eller de övriga delar

därav, beträffande vilka kamrarna, enligt vad här ovan angivits, eljest stannat i skiljaktiga beslut, har utskottet ansett sammanjämkning av sist omnämnda beslut kunna och bära äga rum, på sätt utskottet här nedan närmare föreslår; och får utskottet alltså hemställa,

1:o) att *dels* de vid punkt 1:o) av utskottets hemställen framställda förslagen i vad de avse ändringar av §§ 8, 9, 10 och 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, §§ 9, 10 och 11 i förordningen om kommunalstyrelse i stad, §§ 7 och 8 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm samt §§ 25, 26 och 27 i förordningen om landsting, *dels ock* det vid punkt 2:o) av utskottets hemställen, ävensom det i form av reservation vid § 17 i förordningen om kommunalstyrelse på landet framställda skrivelseförslag måtte anses genom kamrarnas skiljaktiga beslut hava förfallit;

2:o) att kamrarna med frånträdande av sina förut fattade beslut i fråga om §§ 16, 17 och 29 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, §§ 15, 24, 35 och 66 i förordningen om kommunalstyrelse i stad, § 10 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm samt §§ 4, 5 och 31 i förordningen om landsting måtte beträffande nämnda paragrafer antaga här nedan upptagna förslag till sammanjämkning samt i följd härav förklara, att Riksdagen, som funnit Kungl. Maj:ts proposition icke kunna oförändrad antagas, för sin del antagit följande:

a) Förslag
till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 14, 16, 17, 21, 23, 27—36, 42, 43, 51, 64, 65, 74 och 77 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Häri genom förordnas, att §§ 14, 16, 17, 21, 23, 27—36, 42, 43, 51, 64, 65, 74 och 77 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 14.

Sedan taxeringslängden för — — — — dem belöpande rösttal. Äro i kommun flera valdistrikt för val av kommunalfullmäktige eller landstingsmän, skall längden uppläggas i särskilda delar, en för varje valdistrikt, och skall i sådant fall upprättas sammandrag över de särskilda

delarnas slutsummor. Längden upprättas i — — — — hos kommunalnämnden förvaras.

Huru denna längd — — — — vid kommunalstämman företedda.

§ 16.

Kungörelse om kommunalstämma utfärdas av ordföranden eller, i händelse av hans förhinder, av vice ordföranden och skall innehålla bestämd uppgift om tid, ställe och överläggningssämne för sammanträdet. Kungörelsen uppläses minst fjorton dagar därförut i kyrkan. Hör till kommun jämväl annex- eller kapellförsamling och hålles i dess kyrka gudstjänst inom nämnda tid, skall kungörelsen uppläsas jämväl därstädes. Är kommunalstämma utsatt till dag, då gudstjänst hålles, skall kungörelsen den dagen ånyo uppläsas.

För ärende, som fordrar så skyndsam handläggning, att kallelse icke medhinner så tidigt, som nu är föreskrifvet, må kommunalstämma kunna hållas efter kortare kallelsetid och även samma dag, då den pålyses; dock må vid sålunda utlyst stämma beslut ej fattas om utgift eller erläggande av bidrag därtill.

Beslutar kommunalstämma, att kungörelsen jämväl bör anslås å viss plats inom kommunen, skall ordföranden, där så ske kan, föranstalta därom.

Tillkännagivande om tid och ställe för kommunalstämma bör, där kommunalstämman icke med minst två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet annorlunda beslutar, införas i en eller flera tidningar inom orten, såvida ej, beträffande stämma för ärende, som fordrar skyndsam handläggning, hinder däremot möter. Kommunalstämma beslutar, i vilken eller vilka tidningar sådant tillkännagivande skall införas, därvid sådana tidningar böra väljas, som genom spridning inom olika grupper av kommunens medlemmar bringa tillkännagivandet till de flestas kännedom. Har vid fattandet av sistnämnda beslut förslag om tillkännagivandets införande i annan ortstidning än de sålunda bestämda varit under omröstning och därvid erhållit minst en tredjedel av de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet, skall tillkännagivandet införas jämväl i denna tidning.

Tillkännagivandet skall, såvida ej å kommunalstämma annorledes beslutits, innehålla underrättelse allenast om de viktigare ärenden, vilka icke enligt lag skola å kommunalstämman förekomma.

På kommunalstämma ankommande beslut, som här ovan omförälas, skola fattas å ordinarie kommunalstämma i december och avse nästföljande kalenderår.

Ordföranden skall i god tid avsända tillkännagivande, som ovan sagts, för intagande i vederbörlig tidning, om möjligt minst åtta dagar före stämman.

Den omständigheten, att kungörelse om stämma ej blivit anslagen eller att tillkännagivande ej blivit i tidning infört eller att kungörelse om stämma, som blivit utsatt till dag, då gudstjänst hålles i annex- eller kapellförsamlings kyrka, icke blivit berörda dag därstädes uppläst, må icke utgöra hinder för stämmans hållande.

§ 17.

Tre ordinarie kommunalstämmor skola årligen hållas: en under senare hälften av mars månad för besluts fattande i anledning av berättelsen om föregående årets räkenskaper och förvaltning samt för val av ledamöter i valnämnd, enligt vad därom är särskilt stadgat; en i oktober för bestämmande av kommunens utgifts- och inkomststat enligt § 63; och en i december månad för granskning av såväl debiterings- och uppbördslängden som röstlängden samt för anställande av val till de befattningar inom kommunen, vilka vid årets slut bliva lediga, ävensom av revisorer; dock att i kommun inom Väster-norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län de två först nämnda stämmorna, därest skäl därtill föreligger, må kunna hållas högst fjorton dagar före eller högst fjorton dagar efter den för dessa stämmor ovan stadgade tid.

Ordinarie kommunalstämma i december må kunna beträffande de ordinarie kommunalstämmorna under nästföljande år eller någon av dem besluta, å vilken dag sådan stämma skall hållas eller, därest så ej finnes lämpligt, huruvida stämma skall utsättas till sön- eller helgdag.

Angående kommunalstämma för val av kommunalfullmäktige gäller vad i § 29 sägs. Om kommunalstämma för val av landstingsmän ävensom om val av nämndemän är särskilt stadgat.

Den, vilken såsom — — — av sagda förvaltning.

§ 21.

Mom. 1. Sedan överläggningen förklarats — — — som ordföranden biträder.

Mom. 2. Till beslut erfordras — — — ingående av borgen;

e) frågor, varom i § 27 sägs.

Mom. 3. Beslut om beviljande — — — upplåning därav ske.

§ 23.

Ordföranden skall — — — varit utsedda.

Det justerade protokollet skall nästa sön- eller helgdag, då gudstjänst hålles, från predikstolen i kyrkan uppläsas. Hör till kommunen jämväl annex- eller kapellförsamling, skall uppläsning ske allenast i kommunens huvudkyrka.

§ 27.

Vill kommunen åt — — — sådant vara tillåtet.

Är sådant beslut fattat, må förslag om dess upphävande icke väckas förr än fem år därefter.

Om den röstövertikt, vilken till beslut i oförmälda frågor erfordras, stadgas i § 21 mom. 2; och skall sådant beslut hos Konungens befallningshavande ofördröjligen anmälas.

§ 28.

Mom. 1. Kommunalfullmäktiges antal bestämes i förhållande till folkmängden sålunda, att:

kommun med 2,000 invånare eller därunder utser	20
» » över 2,000 till och med 5,000 invånare utser	21—25
» » » 5,000 » » » 10,000 » »	26—30
» » » 10,000 invånare	31—40.

Kommunens vid kommunalstämma röstberättigade invånare bestämma, inom nu stadgad begränsning, det antal kommunalfullmäktige, som bör för kommunen utses.

Mom. 2. I avseende å valbarhet till kommunalfullmäktig, ursäkt och avsägelse gäller vad i § 13 om ordförande i kommunalstämma stadgat är.

Kommunalfullmäktige väljas för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då valet skett.

I kommun, där val sker första gången, skall halva antalet fullmäktige eller, om detta icke är jämnt, det antal, som är närmast under hälften, utses för allenast två år, och bära dessa fullmäktige och de, som skola i fyra år kvarstå, utses genom särskilda val.

Särskilt val av fullmäktige för kortare tid än fyra år må ock, efter kommunalstämmans beslut, ske, där sådant i anledning av beslutad ökning av antalet fullmäktige varder nödigt, på det att

hälften av hela antalet fullmäktige för kommunen eller, om detta icke är jämnt, det antal, som är närmast över eller under hälften, må kunna utses vartannat år.

§ 29.

Mom. 1. För val av kommunalfullmäktige skall kommun med mer än 10,000 invånare indelas i valkretsar.

Vid valkretsindelningen iakttages, att varje krets kommer att utse minst tio, högst tjugu kommunalfullmäktige efter den beräkningsgrund, att i allmänhet en kommunalfullmäktig utses för varje tal, motsvarande det som erhålles, då kommunens mantalsskrivna folkmängd delas med antalet fullmäktige för hela kommunen; att delar av samma by eller hemman ej utan synnerliga skäl förläggas till olika valkretsar; att varje valkrets skall kunna omslutas med en sammanhängande gränslinje; samt att antalet fullmäktige för hela kommunen varder, i den mån utan olägenhet kan ske, lika fördelat på de särskilda valkretsarna.

Indelningen i valkretsar jämte antalet fullmäktige för varje valkrets bestämmes, efter därom av kommunalnämnden uppgjort förslag, av kommunalstämma.

Är kommun indelad i valkretsar, skola av det antal fullmäktige, som bör för hela kommunen på en gång och för samma tid väljas, så många utses i varje valkrets, som, efter förhållandet mellan hela antalet fullmäktige för kommunen och hela antalet fullmäktige för valkretsen, därå belöpa; och äger kommunalstämman enligt nu angiven grund bestämma, huru många fullmäktige skola i varje valkrets genom ett val utses.

Valbarhet är ej inskränkt inom valkrets.

Mom. 2. Är kommun delad i valkretsar, bildar varje valkrets ett valdistrikt.

Därest det till följd av samfärdsförhållandena eller andra orsaker finnes lämpligt, må kommun, som ej är delad i valkretsar, ävensom valkrets delas i två eller flera valdistrikt.

Vill någon i kommunen eller beträffande kommun, som är delad i valkretsar, i valkretsen boende och till deltagande i val av kommunalfullmäktige berättigad väcka förslag om delning av kommunen eller valkretsen i valdistrikt eller om upphävande av eller ändring i redan skedd delning, göre framställning till Konungens befallningshavande. Ej må framställning bifallas, med mindre yttrande inhämtats från kommunalstämma. Delar av samma by eller hemman må ej utan synnerliga skäl förläggas till olika valdistrikt. I beslut om delning av kommun eller

valkrets i valdistrikt skall jämväl angivas tiden för beslutets ikraftträdande och varde beslutet av Konungens befallningshavande kungjort.

Är kommun delad i flera valdistrikt för val av landstingsmän, utgör sådant valdistrikt jämväl valdistrikt för kommunalfullmäktigval.

Mom. 3. Äro i kommun flera valdistrikt, äger röstberättigad valrätt utöva allenast vid valförrättning inom det valdistrikt, där han är mantalsskriven.

Medlem av kommunen, som icke är inom densamma mantalsskriven, tillhör det valdistrikt, inom vilket han äger eller brukar fast egendom eller är för inkomst av kapital eller arbete till allmän bevilning uppförd. Kan ej med tillämpning av vad sålunda är stadgat avgöras, var han äger valrätten utöva, ankomme på honom själv att därom bestämma, därest han anmäler sin önskan senast vid den i § 65 omförmälda justering av röstlängden. Har ej sådan anmälan skett, uppföres han i röstlängden för det valdistrikt, kommunalnämnden bestämmer.

Mom. 4. Valet sker med slutna sedlar. Därvid böra begagnas valsedlar av ofärgat, svenskt normalpapper nr 4, med rektangulär form, 17 centimeter långa och 10 centimeter breda samt utan kännetecken.

Å valsedel må före namnen utsättas partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av valmän eller för viss meningsriktning).

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra, och må utgöra högst två utöver det antal kommunalfullmäktige, valet avser. Av namnen anses så många, från början räknat, som motsvara antalet fullmäktige, avse själva fullmäktigvalet och de övriga allenast val av efterträdare åt avgången fullmäktig. Har å valsedeln medelst en linje avskilts ett mindre antal namn, från början räknat, anses dock allenast de sålunda avskilda främsta namnen avse själva fullmäktigvalet.

Ogill är valsedel:

till vilken använts papper, som på grund av dess färg eller beskaffenhet i övrigt företer sådan väsentlig olikhet med det föreskrivna, att olikheten kan iakttagas genom den utskärning, som skall finnas i de, enligt vad här nedan sägs, föreskrivna valkuvert;

vilkens form eller storlek väsentligen avviker från vad i nämnda hänseenden ovan stadgats;

å vilken finnes något kännetecken, som kan antagas vara med avsikt där anbragt;

vilken upptager partibeteckning å annat ställe än ovanför namnen.

Upptager valsedel namn på någon, som ej är valbar, eller framgår i avseende å något där förekommande namn ej fullt otvetydigt, vem

som därmed åsyftas, anses sådant namn såsom obefintligt. Äro å valsedel upptagna flera namn än ovan är medgivet, anses de sista övertaliga namnen såsom obefintliga. Valsedel, som lyder å färre namn än det antal fullmäktige, valet avser, vare ändock giltig.

Finnas i ett valkuvert två eller flera valsedlar, vare de alla ogilla.

Mom. 5. a) Val av kommunalfullmäktige förrättas i kommun, som icke är delad i valdistrikt, å kommunalstämma. Äro i kommun flera valdistrikt, förrättas valen i de särskilda valdistrikten å distriktsstämma.

Stämman för dessa val skall hållas under tiden från och med den 1 november till och med den 15 december å dag, som kommunalstämma det år val skall förrättas bestämmer. Val får ej äga rum å tider, då allmän gudstjänst hålles inom kommunen, samt skall fortgå minst två timmar före klockan tre eftermiddagen och minst två timmar efter klockan fem eftermiddagen. I kungörelse om stämman för kommunalfullmäktigval skall tiden för valet noggrannt angivas.

Äro i kommun flera valdistrikt, skall kommunalstämma det år val skall äga rum för varje valdistrikt bland de valberättigade inom distriktet utse någon att såsom ordförande vid distriktsstämma leda valet ävensom suppleant för honom. Till distriktsstämma utfärdas kallelse av ordföranden för stämman i den ordning, som för kallelse till kommunalstämma stadgas.

Röstlängd är, om valet äger rum å kommunalstämma, kommunens allmänna röstlängd. Äger valet rum å distriktsstämma, är den del av kommunens allmänna röstlängd, som avser valdistriktet, röstlängd.

I fråga om röstlängdens granskning och anmärkning mot densamma skall, då valet försiggår å distriktsstämma, förfaras på sätt för kommunalstämma är stadgat och skola de, som må utöva rösträtt å stämman, äga framställa anmärkning mot längden ävensom besluta över sådan anmärkning. Om röstberäkning gälle vad för kommunalstämma är stadgat.

b) Ej må vid valet tal hållas eller tryckta eller skrivna upprop till de väljande tillåtas inom stämmolokalen.

Vid förrättningen, därvid stämmans ordförande biträdes av två av densamma utsedda personer, skola kuvert av ogenomskinligt papper, lika till storlek och beskaffenhet samt mitt på framsidan försedda med en utskärning av ungefär sex kvadratcentimeters storlek, tillhandahållas valmännen för det ändamål, varom här nedan förmäles. Äro i kommun flera valdistrikt, skall, innan valkuvert utlämnas, därå intryckas en stämpel, utvisande det valdistrikt, för vilket förrättningen äger rum. Blanketter till valsedlar skola jämväl å vallokalen tillhandahållas. Omedelbart före röstningens början skall ordföranden visa de närvarande, att valurnan är tom.

Valmännen äga avgiva sina röster i den tur, de anmäla sig hos ordföranden, därest icke å förut hållen kommunalstämma beslutits, att valet skall ske efter upprop. Till valmannen utlämnas ett valkuvert för hans egen del samt ett kuvert för varje annan röstberättigad, för vilken han uppgiver sig vilja utöva rösträtt.

I stämmolokalen skola till lämpligt antal finnas avskilda platser, avsedda att möjliggöra för en var att med valhemlighetens bevarande kunna inlägga sin valsedel i kuvertet. För sådant ändamål skola dessa platser vara inrättade med skärmar eller annat dylikt, dock så anordnat, att för såväl ordföranden som allmänheten är synligt, när en plats är upptagen; och åligger det ordföranden att vaka över att valmans förehavande där ej må av någon kunna iakttagas.

Valmannen har att vid någon av omförmälda särskilda platser inlägga sin valsedel i kuvertet på sådant sätt, att valsedelns baksida helt täcker utskärningen, varvid iakttages, att om han tillika utövar rösträtt för annan, särskild valsedel och valkuvert användas för denne. Sedan valkuvertet tillslutits, överlämnar valmannen utan dröjsmål personligen detsamma till ordföranden. Efter det ordföranden förvissat sig om, att den, för vilken valkuvert avlämnas, är i röstlängden upptagen såsom röstberättigad, och att i de fall, då valmannen uppgiver sig vilja utöva rösträtt för annan, han är därtill behörig, ävensom tillsett, att kuvertet är behörigen stämplat men eljest på utsidan omärkt, att valsedeln, såvitt iakttagas kan, är av föreskriven beskaffenhet samt att valsedeln på ovan angivet sätt täcker utskärningen, antecknar ordföranden å den i utskärningen synliga baksidan av valsedeln tydligt det röstvärde, som tillkommer densamma, samt drager ett lätt synbart streck å valsedeln under hela den sålunda antecknade röstsiffran. Härefter nedlägger ordföranden kuvertet i valurnan, i sammanhang varmed i röstlängden vid namnet på den, vars rösträtt utövats, göres anteckning, att rösträtten begagnats. Valman, som på grund av kroppsligt fel är oförmögen att i föreskriven ordning avgiva sin röst, äge att till biträde vid röstningen anlita den, han själv därtill utser.

Ej må någon i annan ordning, än nu är sagd, utöva rösträtt. Valkuvert, som saknar behörig stämpel eller är å utsidan märkt med annat kännetecken eller däri finnes inlagd valsedel, vilken enligt vad iakttagas kan icke är av föreskriven beskaffenhet, eller däri valsedel ej är på ovan angivet sätt inlagd, varde ej mottaget.

Då uppehåll i valförrättningen sker, skall valurnan omsorgsfullt förseglas under minst två närvarandes sigill samt därefter sättas i säkert förvar; och bör, innan förseglingen vid förrättningens fortsättande borttages, ordföranden inför öppna dörrar förvissa sig om, att sigillerna äro obrutna.

De valmän, som vid det klockslag, då uppehåll i valet göres eller valet skall sluta, eller, om valet skett efter upprop, vid uppropets slut äro tillstädes i stämmolokalen eller, om utrymme där saknas, å anvisad plats därintill men ej då hunnit delta i valet, äga rätt att i den ordning de anmäla sig avlämna sina valsedlar. När alla, som vid det för valets slut fastställda klockslag äga tillträde till valet, avlämnat sina valsedlar, förklare ordföranden röstningen avslutad.

Omedelbart därefter uttagas valkuverten ur valurnan och räknas öppnade. I det protokoll, som skall föras vid förrättningen, antecknas antalet valkuvert. Vid avfattande av protokollet bör till ledning tjäna formulär, som av Kungl. Maj:t fastställas. Valkuverten inläggas här- efter i hållfast omslag, som omsorgsfullt förseglas under minst två när- varandes sigill. De sålunda åsatta sigillen skola jämväl i protokollet avtryckas.

Sedan valprotokollet upplästs och dess riktighet bekräftats av ord- föranden och två av de närvarande, avslutas förrättningen. Ordföran- den insände därefter ofördröjligen till Konungens befallningshavande omslaget med valkuverten jämte valprotokollet. Sker insändandet med allmänna posten, skall försändelsen assureras.

c) Konungens befallningshavande skall vid offentlig, minst sex dagar förut i kommunens kyrkor kungjord förrättning sammanräkna de avgivna rösterna. Denna förrättning skall påbörjas, så snart omständigheterna det medgiva, och senast inom fjorton dagar från valets förrättande; och låte Konungens befallningshavande vid förrättningen föra protokoll.

Valets utgång kungöres omedelbart genom uppläsning av nämnda protokoll. Med protokollets uppläsning är valförrättningen avslutad.

De avgivna valsedlarna skola av Konungens befallningshavande in- läggas under försegling och förvaras intill utgången av den tid, för vilken valet gäller.

§ 30.

För rösternas sammanräknande skola valsedlarna ordnas i grupper.

Valsedlar utan partibeteckning utgöra tillsammans en grupp (den fria gruppen). Valsedlar med partibeteckning ordnas så, att sedlar med samma beteckning bilda en grupp (partigrupp).

Inom varje grupp skall, till den utsträckning som för utseendet av stadgat antal fullmäktige är nödig, genom särskilda sammanräkningar bestämmas ordning mellan de namn å gruppens valsedlar, vilka, enligt vad i § 29 mom. 4 sägs, avse själva fullmäktigvalet.

Härvid iakttages i fråga om den fria gruppen:

1:o) Vid första sammanräkningen gäller varje valsedel med hela det röstvärde, som finnes å sedeln antecknat. Det namn, som fått högsta rösttalet, bliver det första i ordningen.

2:o) Vid varje följande sammanräkning gäller valsedel med hela sitt röstvärde, där icke något av de namn å sedeln, vilka avse själva fullmäktigvalet, erhållit rum i ordningen. Annan valsedel gäller med hälften av sitt röstvärde, där ett av dessa namn erhållit rum i ordningen; med en tredjedel av röstvärdet, där två av dessa namn uppförts i ordningen; med en fjärdedel, där tre av dessa namn uppförts i ordningen; och så vidare efter samma grund. För varje gång kommer det namn närmast i ordningen, som erhållit högsta rösttalet.

I fråga om partigrupp iakttages:

1:o) Upptaga valsedlar, vilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än hälften av alla till gruppen hörande valsedlars hela sammanlagda röstvärde (gruppens rösttal), samma första namn, bliver detta namn det första i ordningen; upptaga valsedlar, som hava samma första namn och vilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än två tredjedelar av gruppens rösttal, jämväl samma andra namn, bliver detta namn det andra i ordningen; upptaga valsedlar, som hava samma första och samma andra namn och vilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än tre fjärdedelar av gruppens rösttal, jämväl samma tredje namn, bliver detta namn det tredje i ordningen; och så vidare efter samma grunder.

2:o) I den mån ordningen inom gruppen icke kan genom sammanräkningar enligt nyss angivna grunder bestämmas, skall vad här ovan är i fråga om den fria gruppen stadgat äga motsvarande tillämpning.

§ 31.

De platser, som äro att besätta, fördelas mellan de olika grupperna sålunda, att platserna, en efter annan, tilldelas den grupp, vilken för varje gång uppvisar det största av nedan angivna jämförelsetal. Plats, som blivit en grupp tilldelad, besättes genast så, att gruppens första plats tillerkännes den, vars namn är det första i ordningen inom gruppen, gruppens andra plats den, som bär andra namnet i ordningen, gruppens tredje plats den, som bär tredje namnet i ordningen, och så vidare efter samma grund, ändå att den, som är berättigad till platsen, redan fått sig tillerkänd plats från en eller flera andra grupper.

För den fria gruppen är jämförelsetalet det högsta rösttalet vid den enligt § 30 företagna första sammanräkningen inom gruppen, så länge

gruppen ännu icke fått sig någon plats tilldelad; därefter högsta rösttalet vid andra sammanräkningen, så länge gruppen erhållit allenast en plats; och så vidare i fortsatt följd.

För partigrupp är jämförelsetalet lika med gruppens rösttal, så länge gruppen ännu icke fått sig någon plats tilldelad. Därefter beräknas jämförelsetalet för varje gång så, att gruppens rösttal delas med det tal, som motsvarar antalet av de gruppen tilldelade platser, ökat med 1. Har samma person erhållit platser från två grupper (parti-grupper eller partigrupp och den fria gruppen), skall dock, vid beräkning av det antal platser, som utdelats, vardera platsen anses blott såsom en halv plats; har någon erhållit platser från tre grupper, anses varje sådan plats såsom en tredjedels plats; och så vidare efter samma grund.

Har en grupp redan fått sig tilldelad plats så många gånger, som motsvara antalet av de namn å gruppens valsedlar, vilka, enligt vad i § 29 mom. 4 sägs, avse själva fullmäktigvalet, varde den från vidare jämförelse utesluten.

§ 32.

Mom. 1. Mellan lika rösttal eller jämförelsetal skall, där så erfordras, skiljas genom lottning.

Mom. 2. Hava vid valet kommunalfullmäktige icke blivit till föreskrivet antal utsedda, anställs ofördröjligen nytt val för besättande av den eller de återstående platserna.

Mom. 3. Avgår kommunalfullmäktig före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall, på fullmäktiges anmälan, Konungen's befallningshavande vid offentlig, minst sex dagar förut i kommunens kyrkor kungjord förrättning företaga ny röstsammanräkning inom den grupp, för vilken den avgångne blivit vald. Blev den avgångne vald för flera grupper, skall sammanräkningen ske inom den grupp, från vilken plats först tilldelats honom.

Vid den nya sammanräkningen tages hänsyn blott till de valsedlar, vilka upptaga den avgångnes namn för själva fullmäktigvalet. Valsedel beräknas äga sitt ursprungliga röstvärde, och detta skall tillgodoräknas den av de förut ej valda, vilkens namn står främst å sedeln.

Den, som erhållit högsta rösttalet, inträde såsom ledamot i den avgångnes ställe under återstoden av den för honom bestämda tjänstgöringstid.

Avgår jämväl sålunda utsedd ledamot före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, förfares på enahanda sätt; och skall vid den

nya röstsammanräkningen såsom förut hänsyn tagas blott till de valsedlar, vilka upptaga den först avgångnes namn för själva fullmäktigvalet}

Mellan lika rösttal skiljer lotten.

Konungens befallningshavande låte vid förrättningen föra protokoll. Valets utgång kungöres omedelbart genom uppläsning av nämnda protokoll. Med protokollets uppläsning är valförrättningen avslutad.

Efter sammanräkningens avslutande skola valsedlarna åter inläggas under försegling.

Mom. 4. Finnes i fall, som i mom. 3 avses, å där omförmälda valsedlar icke namn å någon, som kan inträda såsom ledamot i den avgångnes ställe, skall platsen stå obesatt intill utgången av den tid, för vilken den avgångne blivit vald.

§ 33.

Är någon missnöjd med valet, må han däröver hos Konungen anföra underdåniga besvär; och skall han, vid förlust av talan, sist inom en månad efter den dag, då valet avslutats, ingiva sina till Konungen ställda besvär till Konungens befallningshavande, som genom kungörelse, vilken i en eller flera tidningar inom orten införes, utsetter viss kort tid, inom vilken underdånig förklaring må över besvären till Konungens befallningshavande avlämnas. Sedan den tid tilländagått, har Konungens befallningshavande att besvären jämte de förklaringar, som må hava inkommit, ävensom protokoll över valet, valsedlarna och övriga valet rörande handlingar ofördröjligen till Konungen insända för att i Dess regeringsrätt skyndsamt föredragas och avgöras.

Ej må i fråga om anmärkning mot röstlängd andra bevis gälla än de, som varit i laga ordning vid valförrättningen företedda.

§ 34.

Kommunalfullmäktige välja årligen bland sig en ordförande och en vice ordförande.

§ 35.

Följande ärenden må — — — (nuvarande § 33) — — — utan skola alltid i kommunalstämma eller i det fall, som i § 29 omförmäles, å distriktsstämma handläggas:

a) fråga om — — — — (nuvarande § 33) — — — i kommunalnämnden;

f) beslut, varom i §§ 16 och 17 sägs.

§ 36.

Mom. 1. Kungörelse om sammanträde utfärdas av ordföranden eller, i händelse av hans förhinder, av vice ordföranden och skall innehålla bestämd uppgift om tid, ställe och överläggningsämne för sammanträdet. Kungörelsen uppläses minst åtta dagar därförut i kyrkan. Hör till kommun jämväl annex- eller kapellförsamling och hålles i dess kyrka gudstjänst inom nämnda tid, skall kungörelsen uppläsas jämväl därstädes. Är sammanträde utsatt till dag, då gudstjänst hålles, skall kungörelsen den dagen ånyo uppläsas.

För ärende, som fordrar så skyndsam handläggning, att kallelse icke medhinnes så tidigt, som nu är föreskrivet, må sammanträde kunna hållas efter kortare kallelsetid och även samma dag, då det pålyses; dock må vid sålunda utlyst sammanträde beslut ej fattas om utgift eller erläggande av bidrag därtill.

Besluta fullmäktige, att kungörelsen jämväl bör anslås å viss plats inom kommunen eller införas i en eller flera tidningar i orten, skall ordföranden, där så ske kan, föranstalta därom.

Skriftlig kallelse till sammanträdet, innehållande sådan uppgift, som ovan sägs, bör ock, såvitt möjligt är, genom ordförandens försorg senast fyra dagar förut delgivas en var fullmäktig eller med posten till honom översändas.

Mom. 2. Kommunalfullmäktige må ej ärende företaga eller däri besluta, såvida icke flera än hälften av dem äro tillstädes. Är till följd av stadgandena i § 17 samt mom. 4 här nedan tillstädesvarande fullmäktig hindrad — — (nuvarande § 32) — — — inställas eller upplösas.

Mom. 3. Vid kommunalfullmäktiges sammanträden äga ordföranden och vice ordföranden i kommunalstämman samt ordföranden och vice ordföranden i kommunalnämnden, ändock att de icke äro kommunalfullmäktige, att vara tillstädes och i överläggningarna, men ej i besluten, deltaga.

Mom. 4. Kommunalfullmäktiges förhandlingar skola vara offentliga; dock kunna fullmäktige för någon särskild fråga besluta, att överläggningen skall inom lyckta dörrar hållas.

Vid omröstning äger — — — (nuvarande § 34) — — — — kommunalstämma stadgat är.

§ 42.

I avseende på — — — tjänstgöringstid och avgång, gäller vad i § 28 mom. 2 är stadgat i avseende å kommunalfullmäktige.

Suppleanterna omväljas till hela antalet vartannat år.

§ 43.

Kyrkoherden eller den, hans ställe företräder, är berättigad att i sådana ärenden, som angå fattigvård, barnavård eller åtgärder för sedlighet, deltaga i kommunalnämndens överläggningar och beslut.

§ 51.

Vid kommunalnämndens sammanträden förer ordföranden protokoll eller är för dess ordentliga förande ansvarig. Han ombesörjer skriftväxlingen, emottager alla till nämnden ställda skrivelser och framställningar, ansvarar för räkenskapernas ordentliga förande, vårdar nämndens handlingar och håller över dem register.

De biträden, som vid utförande av dessa göromål kunna befinnas nödiga, må ordföranden antaga och entlediga.

Ordföranden äger tillgodonjuta ej mindre gottgörelse, som av kommunalstämman anslås, för de honom genom uppdraget åsankade kostnader för skrivmaterialier, postporto samt skrivare- och räkenskaphjälp, än även, därest kommunalstämman i betraktande av kommunens folkmängd och utsträckning, göromålens mängd och beskaffenhet samt kommunens ekonomiska bärkraft anser, att jämväl ersättning för det med uppdraget förenade besvär må till honom utgå, arvode till belopp, som stämman med hänsyn till nämnda omständigheter finner skäligt.

§ 64.

Debiterings- och uppbördslängden — — — grund påförda kommunalutskylder. Till bestyrkande av — — — — restantier och avkortningar.

Äro i kommun flera valdistrikt för val av kommunalfullmäktige eller landstingsmän, skall längden uppläggas i särskilda delar, en för varje valdistrikt, och skall i sådant fall upprättas sammandrag över de särskilda delarnas slutsummor.

§ 65.

Såväl debiterings- och uppbördslängden — — — — funnit fog. Överföres i röstlängd medlem av kommunen på anmälan, som i § 29 mom. 3 sägs, till annat valdistrikt än det, inom vilket han vid röstlängdens upprättande förts, skall motsvarande ändring ske i debiterings- och uppbördslängden.

Nämnda stämman skall — — — december månad sammanträda.

§ 74.

Konungens befallningshavandes godkännande erfordras i fråga om förändring av kommunala områden, på sätt i §§ 2 och 3 sägs, samt för att giva gällande kraft åt beslut, vilka

a) röra kommunens indelning i valkretsar för val av kommunalfullmäktige;

b) äro ämnade att såsom kommunalstadgar tillämpas, till befrämjande av sedlighet, hälsovård, vård om brandväsendet samt ordning och säkerhet inom kommunen;

c) röra i § 51 omförmält tilldelande av gottgörelse eller arvode åt kommunalnämndens ordförande eller förhöjning därav; eller

d) avse påläggande av avgifter, som erfordra uttaxering för längre tid än fem år.

Beslut, som sålunda — — — — fastställelse föra klagan.

§ 77.

I Konungens befallningshavandes utslag må, där icke för vissa frågor annan ordning uttryckligen stadgad är, ändring sökas hos Kungl. Maj:t senast före klockan tolv å trettionde dagen efter delfäendet, dagen då det skedde likväl oräknad; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagar längre besvärstid än ovan sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1913. Kommunalfullmäktig, som är tillsatt med tillämpning av de före nämnda dag gällande stadganden, äger ej med sitt fullmäktigskap fortfara längre än till utgången av år 1913. Vid val av kommunalfullmäktige nämnda år skall tillämpas

vad i § 28 mom. 2 tredje stycket stadgas. De i § 77 givna bestämmelser skola ej äga tillämpning å utslag, som före den 1 juli 1913 meddelats.

b) Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 15, 24, 28, 35, 36, 56, 66 och 78 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att §§ 15, 24, 28, 35, 36, 56, 66 och 78 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 15.

Kallelse till allmän rådstuga skall av magistraten utfärdas samt kungöras minst fjorton dagar förut genom offentligt anslag. Kallelsen bör ock, om möjligt minst åtta dagar före sammanträdet, införas i en eller flera ortstidningar, därvid sådana tidningar böra väljas, som genom spridning inom olika grupper av stadens invånare bringa kallelsen till de flestas kännedom.

I december månad avgöres för nästföljande kalenderår å allmän rådstuga eller i stad, där stadsfullmäktige finnas, av fullmäktige, i vilken eller vilka tidningar sådan kallelse skall införas. Har vid beslutets fattande förslag om kallelsens införande i annan ortstidning äro de sålunda bestämda varit under omröstning och därvid erhållit minst en tredjedel av de i omröstningen deltagandes röster, å allmänna rådstugan beräknade efter röstvärdet, skall kallelsen införas jämväl i denna tidning.

Kallelsen skall innehålla — — — — sådan rådstuga fattas.

§ 24.

Mom. 1. Valet sker med slutna sedlar. Därvid böra begagnas valsedlar av ofärgat, svenskt normalpapper nr 4, med rektangulär form, 17 centimeter långa och 10 centimeter breda samt utan kännetecken.

Å valsedel må före namnen utsättas partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av valmän eller för viss meningsriktning).

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra, och må utgöra högst två utöver det antal stadsfullmäktige, valet avser. Av namnen anses så många, från början räknat, som motsvara antalet fullmäktige, avse själva fullmäktigvalet och de övriga allenast val av efterträdare åt avgången fullmäktig. Har å valsedeln medelst en linje avskilts ett mindre antal namn, från början räknat, anses dock allenast de sålunda avskilda främsta namnen avse själva fullmäktigvalet.

Ogill är valsedel:

till vilken använts papper, som på grund av dess färg eller beskaffenhet i övrigt företer sådan väsentlig olikhet med det föreskrivna, att olikheten kan iakttagas genom den utskärning, som skall finnas i de, enligt vad här nedan sägs, föreskrivna valkuvert;

vilkens form eller storlek väsentligen avviker från vad i nämnda hänseenden ovan stadgats;

å vilken finnes något kännetecken, som kan antagas vara med avsikt där anbragt;

vilken upptager partibeteckning å annat ställe än ovanför namnen.

Upptager valsedel namn på någon, som ej är valbar, eller framgår i avseende å något där förekommande namn ej fullt otvetydigt, vem som därmed åsyftas, anses sådant namn såsom obefintligt. Äro å valsedel upptagna flera namn än ovan är medgivet, anses de sista övertaliga namnen såsom obefintliga. Valsedel, som lyder å färre namn än det antal fullmäktige, valet avser, vare ändock giltig.

Finns i ett valkuvert två eller flera valsedlar, vare de alla ogilla.

Mom. 2. Valet får ej äga rum under tider, då allmän gudstjänst hålles inom staden, och skall fortgå minst två timmar före klockan tre eftermiddagen och minst två timmar efter klockan sju eftermiddagen.

I kungörelsen om valet skall tiden för detsamma noggrant angivas.

Ej må vid valet tal hållas eller tryckta eller skrivna upprop till de väljande tillåtas inom vallokalen.

Vid valförrättning skola kuvert av ogenomskinligt papper, lika till storlek och beskaffenhet samt mitt på framsidan försedda med en utskärning av ungefär sex kvadratcentimeters storlek, tillhandahållas valmännen för det ändamål, varom här nedan förmäles. Därest staden är indelad i valkretsar, skall, innan valkuvert utlämnas, därå intryckas en stämpel, utvisande den valkrets, för vilken förrättningen äger rum.

Blanketter till valsedlar skola jämväl å vallokalen tillhandahållas. Omedelbart före röstningens början skall ordföranden visa de närvarande, att valurnan är tom.

Valmännen äga avgiva sina röster i den tur, de anmäla sig hos ordföranden, därest icke å allmän rådstuga beslutits, att valet skall ske efter upprop. Till valmannen utlämnas ett valkuvert för hans egen del samt ett kuvert för varje annan röstberättigad, för vilken han uppgiver sig vilja utöva rösträtt.

I vallokalen skola till lämpligt antal finnas avskilda platser, avsedda att möjliggöra för en var att med valhemlighetens bevarande kunna inlägga sin valsedel i kuvertet. För sådant ändamål skola dessa platser vara inrättade med skärmar eller annat dylikt, dock så anordnat, att för såväl valförrättaren som allmänheten är synligt, när en plats är upptagen; och åligger det valförrättaren att vaka över att valmans förehavande där ej må av någon kunna iakttagas.

Valmannen har att vid någon av omförmälda särskilda platser inlägga sin valsedel i kuvertet på sådant sätt, att valsedelns baksida helt täcker utskärningen, varvid iakttages, att om han tillika utövar rösträtt för annan, särskild valsedel och valkuvert användas för denne. Sedan valkuvertet tillslutits, överlämnar valmannen utan dröjsmål personligen detsamma till ordföranden. Efter det ordföranden förvissat sig om, att den, för vilken valkuvert avlämnas, är i röstlängden upptagen såsom röstberättigad, och att i de fall, då valmannen uppgiver sig vilja utöva rösträtt för annan, han är därtill behörig, ävensom tillsett, att kuvertet är behörigen stämplat men eljest på utsidan omärkt, att valsedeln, såvitt iakttagas kan, är av föreskriven beskaffenhet samt att valsedeln på ovan angivet sätt täcker utskärningen, antecknar ordföranden å den i utskärningen synliga baksidan av valsedeln tydligt det röstvärde, som tillkommer densamma, samt drager ett lätt synbart streck å valsedeln under hela den sålunda antecknade röstsiffran. Här-efter nedlägger ordföranden kuvertet i valurnan, i sammanhang varmed i röstlängden vid namnet på den, vars rösträtt utövats, göres anteckning, att rösträtten begagnats. Valman, som på grund av kroppsligt fel är oförmögen att i föreskriven ordning avgiva sin röst, äge att till biträde vid röstningen anlita den, han själv därtill utser.

Ej må någon i annan ordning, än nu är sagd, utöva rösträtt. Valkuvert, som saknar behörig stämpel eller är å utsidan märkt med annat kännetecken eller däri finnes inlagd valsedel, vilken enligt vad iakttagas kan icke är av föreskriven beskaffenhet, eller däri valsedel ej är på ovan angivet sätt inlagd, varde ej mottaget.

Då uppehåll i valförrättningen sker, skall valurnan omsorgsfullt förseglas under minst två närvarandes sigill samt därefter sättas i säkert förvar; och bör innan förseglingen vid förrättningens fortsättande borttages, valförrättaren inför öppna dörrar förvissa sig om, att sigillen äro obrutna.

De valmän, som vid det klockslag, då uppehåll i valet göres eller valet skall sluta, eller, om valet skett efter upprop, vid uppropets slut äro tillstädes i vallokalen eller, om utrymme där saknas, å anvisad plats därintill men ej då hunnit delta i valet, äga rätt att i den ordning de anmäla sig avlämna sina valsedlar. När alla, som vid det för valets slut fastställda klockslag äga tillträde till valet, avlämnat sina valsedlar, förklare ordföranden röstningen avslutad.

§ 28.

Mom. 1. Hava vid valet — — — — de återstående platserna.

Mom. 2. Avgår stadsfullmäktig före — — — först tilldelats honom.

Vid den nya sammanräkningen tages hänsyn blott till de valsedlar, vilka upptaga den avgångnes namn för själva fullmäktigvalet. Valsedel beräknas äga sitt ursprungliga röstvärde, och detta skall tillgodoräknas den av de förut ej valda, vilkens namn står främst å sedeln.

Den, som erhållit — — — inläggas under försegling.

Mom. 3. Finnes i fall, — — — — avgångne blivit vald.

§ 35.

Kallelse till sammanträde — — — överläggning skola förekomma.

Åtta dagar före sammanträdet eller, där saken ej tål sådant uppskov, minst dagen förut bör tillkännagivande om sammanträdet, med uppgift å de ärenden, som därvid skola förekomma, införas i den eller de tidningar, där, enligt vad i § 15 sägs, kallelse till allmän rådstuga skall införas.

Magistraten skall särskilt skriftligen om sammanträdet underrättas.

§ 36.

Vid stadsfullmäktiges sammanträde — — — beredning utsedda personer.

Skola två eller flera personer för dylik beredning utses, sker valet proportionellt på sätt därom är särskilt stadgat, därest sådant äskas av

minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1.

§ 56.

Ledamöterna — — — — rådstugan.

Inom stadsfullmäktige skall sådant val, där två eller flera personer skola utses, ske proportionellt på sätt därom är särskilt stadgat, därest sådant äskas av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1.

§ 66.

Sedan debiterings- och uppbördslängden blivit upprättad, låter magistraten genom offentligt anslag och i den eller de tidningar, där, enligt vad i § 15 sägs, kallelse till allmän rådstuga skall införas, kungöra att längden — — — — — taga kännedom.

§ 78.

I Konungens befallningshavandes utslag må, där icke för vissa frågor annan ordning uttryckligen stadgad är, ändring sökas hos Kungl. Maj:t senast före klockan tolv å trettionde dagen efter delfäendet, dagen då det skedde likväl oräknad; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagar längre besvärstid än ovan sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1913; men skall ej äga tillämpning å utslag, som före samma dag meddelats.

c) Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 6, 10, 14, 34 och 35 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Häri genom förordnas, att §§ 6, 10, 14, 34 och 35 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 6.

Mom. 1. Kallelse till valförrättningen — — — kungörelser vanligen intagas.

I kallelsen skall tiden för valförrättningen noggrant angivas.

Mom. 2. Valet av stadsfullmäktige — — — tur börja valet.

§ 10.

Mom. 1. Valet sker med slutna sedlar. Därvid böra begagnas valsedlar av ofärgat, svenskt normalpapper nr 4, med rektangulär form, 17 centimeter långa och 10 centimeter breda samt utan kännetecken.

Å valsedel må före namnen utsättas partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av valmän eller för viss meningsriktning).

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra, och må utgöra högst två utöver det antal stadsfullmäktige, valet avser. Av namnen anses så många, från början räknat, som motsvara antalet fullmäktige, avse själva fullmäktigvalet och de övriga allenast val av efterträdare åt avgången fullmäktig. Har å valsedeln medelst en linje avskilts ett mindre antal namn, från början räknat, anses dock allenast de sålunda avskilda främsta namnen avse själva fullmäktigvalet.

Ogill är valsedel:

till vilken använts papper, som på grund av dess färg eller beskaffenhet i övrigt företer sådan väsentlig olikhet med det föreskrivna,

att olikheten kan iakttagas genom den utskärning, som skall finnas i de, enligt vad här nedan sägs, föreskrivna valkuvert;

vilkens form eller storlek väsentligen avviker från vad i nämnda hänseenden ovan stadgats;

å vilken finnes något kännetecken, som kan antagas vara med avsikt där anbragt;

vilken upptager partibeteckning å annat ställe än ovanför namnen.

Upptager valsedel namn på någon, som ej är valbar, eller framgår i avseende å något där förekommande namn ej fullt otvetydigt, vem som därmed åsyftas, anses sådant namn såsom obefintligt. Äro å valsedel upptagna flera namn än ovan är medgivet, anses de sista övertaliga namnen såsom obefintliga. Valsedel, som lyder å färre namn än det antal fullmäktige, valet avser, vare ändock giltig.

Finnas i ett valkuvert två eller flera valsedlar, vare de alla ogilla.

Mom. 2. Valförrättning får ej äga rum under tider, då allmän gudstjänst hålles inom staden, och skall fortgå minst två timmar före klockan tre eftermiddagen samt minst två timmar efter klockan sju eftermiddagen.

Ej må vid valet tal hållas eller tryckta eller skrivna upprop till de väljande tillåtas inom vallokalen.

Vid valförrättning skola kuvert av ogenomskinligt papper, lika till storlek och beskaffenhet samt mitt på framsidan försedda med en utskärning av ungefär sex kvadratcentimeters storlek, tillhandahållas valmännen för det ändamål, varom här nedan förmäles. Innan valkuvert utlämnas, skall därå intryckas en stämpel, utvisande den valkrets, för vilken förrättningen äger rum. Blanketter till valsedlar skola jämväl å vallokalen tillhandahållas. Omedelbart före röstningens början skall ordföranden visa de närvarande, att valurnan är tom.

Valmännen äga avgiva sina röster i den tur, de anmäla sig hos ordföranden. Till valmannen utlämnas ett valkuvert för hans egen del samt ett kuvert för varje annan röstberättigad, för vilken han uppger sig vilja utöva rösträtt.

I vallokalen skola till lämpligt antal finnas avskilda platser, avsedda att möjliggöra för en var att med valhemlighetens bevarande kunna inlägga sin valsedel i kuvertet. För sådant ändamål skola dessa platser vara inrättade med skärmar eller annat dylikt, dock så anordnat, att för såväl valförrättaren som allmänheten är synligt, när en plats är upptagen, och åligger det valförrättaren att vaka över att valmans förehavande där ej må av någon kunna iakttagas.

Valmannen har att vid någon av oförmälda särskilda platser inlägga sin valsedel i kuvertet på sådant sätt, att valsedelns baksida helt täcker utskärningen, varvid iakttages, att om han tillika utövar rösträtt för annan, särskild valsedel och valkuvert användas för denne. Sedan valkuvertet tillslutits, överlämnar valmannen utan dröjsmål personligen detsamma till ordföranden. Efter det ordföranden förvissat sig om, att den, för vilken valkuvert avlämnas, är i röstlängden upptagen såsom röstberättigad, och att i de fall, då valmannen uppgiver sig vilja utöva rösträtt för annan, han är därtill behörig, ävensom tillsett, att kuvertet är behörigen stämplat men eljest på utsidan omärkt, att valsedeln, såvitt iakttagas kan, är av föreskriven beskaffenhet samt att valsedeln på ovan angivet sätt täcker utskärningen, antecknar ordföranden å den i utskärningen synliga baksidan av valsedeln tydligt det röstvärde, som tillkommer densamma, samt drager ett lätt synbart streck å valsedeln under hela den sålunda antecknade röstsiffran. Härefter nedlägger ordföranden kuvertet i valurnan, i sammanhang varmed i röstlängden vid namnet på den, vars rösträtt utövats, göres anteckning, att rösträtten begagnats. Valman, som på grund av kroppsligt fel är oförmögen att i föreskriven ordning avgiva sin röst, äge att till biträde vid röstningen anlita den, han själv därtill utser.

Ej må någon i annan ordning, än nu är sagd, utöva rösträtt. Valkuvert, som saknar behörig stämpel eller är å utsidan märkt med annat kännetecken eller däri finnes inlagd valsedel, vilken enligt vad iakttagas kan icke är av föreskriven beskaffenhet, eller däri valsedel ej är på ovan angivet sätt inlagd, varde ej mottaget.

Då uppehåll i valförrättningen sker, skall valurnan omsorgsfullt förseglas under minst två närvarandes sigill samt därefter sättas i säkert förvar; och bör, innan förseglingen vid förrättningens fortsättande borttages, valförrättaren inför öppna dörrar förvissa sig om, att sigillerna äro obrutna.

De valmän, som vid det klockslag, då uppehåll i valet göres eller valet skall sluta, äro tillstädes i vallokalen eller, om utrymme där saknas, å anvisad plats därintill men ej då hunnit deltaga i valet, äga rätt att i den ordning de anmäla sig avlämna sina valsedlar. När alla, som vid det för valets slut fastställda klockslag äga tillträde till valet, avlämnat sina valsedlar, förklare ordföranden röstningen avslutad.

§ 14.

Mom. 1. Hava vid valet — — — — de återstående platserna.

Mom. 2. Avgår stadsfullmäktig före — — — först tilldelats honom.

Vid den nya sammanräkningen tages hänsyn blott till de valsedlar, vilka upptaga den avgångnes namn för själva fullmäktigvalet. Valsedel beräknas äga sitt ursprungliga röstvärde, och detta skall tillgodoräknas den av de förut ej valda, vilkens namn står främst å sedeln.

Den, som erhållit — — — — inläggas under försegling.

Mom. 3. Finnes i fall, — — — — avgångne blivit vald.

§ 34.

Val av samtliga ledamöter i beredningsutskottet skola företagas å första sammanträdet i april månad de år, val av stadsfullmäktige ägt rum.

Vid val av ledamöter i utskottet utses suppleanter till lika antal.

§ 35.

Val till beredningsutskottet ävensom, därest stadsfullmäktige till särskilt utskott eller kommitté för beredning överlämna visst eller vissa ärenden, val till sådant utskott eller kommitté skall, där två eller flera personer skola utses, ske proportionellt på sätt därom är särskilt stadgat, därest sådant äskas av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1913; och äger ledamot i beredningsutskottet, som är vald med tillämpning av förut gällande stadganden, ej med samma uppdrag fortfara längre än till den 1 april 1915.

d) Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 3—5, 8, 13, 14, 20, 31—33, 38—40, 59,
61 och 62 i förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att §§ 3—5, 8, 13, 14, 20, 31—33, 38—40, 59, 61 och 62 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 3.

För varje valkrets utses tillika suppleanter.

Konungens befallningshavande kungör i god tid före valen, i vilka valkretsar val av landstingsmän och suppleanter skall förrättas samt huru många landstingsmän därvid skola utses för varje valkrets.

§ 4.

Valen av landstingsmän och suppleanter äro omedelbara och ske med slutna sedlar.

Vid valen böra begagnas valsedlar av ofärgat, svenskt normalpapper nr 4, med rektangulär form, 17 centimeter långa och 10 centimeter breda samt utan kännetecken.

Å valsedel må före namnen utsättas partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av valmän eller för viss meningsriktning).

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra. De må utgöra högst dubbelt så många som det antal landstingsmän, vilka skola utses för valkretsen; skall endast en landstingsman utses för valkretsen, må dock valsedel innehålla tre namn. Av namnen anses så många, från början räknat, som motsvara antalet landstingsmän, avse själva landstingsmannavalet och de övriga allenast valet av suppleanter. Har å valsedeln medelst en linje avskiljts ett mindre antal namn, från början räknat, anses dock allenast de sålunda avskilda främsta namnen avse valet av landstingsmän.

Ogill är valsedel:

till vilken använts papper, som på grund av dess färg eller beskaffenhet i övrigt företer sådan väsentlig olikhet med det föreskrivna, att olikheten kan iakttagas genom den utskärning, som skall finnas i de, enligt vad här nedan sägs, föreskrivna valkuvert;

vilken form eller storlek väsentligen avviker från vad i nämnda hänseenden ovan stadgats;

å vilken finnes något kännetecken, som kan antagas vara med avsikt där anbragt;

vilken upptager partibeteckning å annat ställe än ovanför namnen.

Upptager valsedel namn på någon, som ej är valbar, eller framgår i avseende å något där förekommande namn ej fullt otvetydigt, vem som därmed åsyftas, anses sådant namn såsom obefintligt. Äro å valsedel upptagna flera namn än ovan är medgivet, anses de sista övertaliga namnen såsom obefintliga. Valsedel, som lyder å färre namn än det antal landstingsmän valet avser, vare ändock giltig.

Finns i ett valkuvert två eller flera valsedlar, vare de alla ogilla.

§ 5.

1. Rätt att deltaga i landstingsmannaval tillkommer en var i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad.

2. a) Val av landstingsmän förrättas å landet kommunvis.

Är kommun delad i två eller flera valdistrikt för val av kommunalfullmäktige, utgör sådant valdistrikt jämväl valdistrikt för landstingsmannaval. Kommun, som icke är delad på sätt ovan nämnts, bildar ett valdistrikt; dock att kommun, som till följd av samfärdsförhållandena eller andra orsaker finnes icke lämpligen böra utgöra ett enda valdistrikt, må delas i två eller flera. Vill någon i kommunen boende och till deltagande i landstingsmannaval berättigad väcka förslag om sådan delning av kommunen, som här ovan sägs, eller om upphävande av eller ändring i redan skedd delning, göra framställning till Konungens befallningshavande. Ej må framställning bifallas med mindre yttrande inhämtats från kommunalstämma. Delar av samma by eller hemman må ej utan synnerliga skäl förläggas till olika valdistrikt. I beslut rörande delning i valdistrikt skall jämväl angivas tiden för beslutets ikraftträdande och varde beslutet av Konungens befallningshavande kungjort. Över sådant beslut må besvär anföras i den ordning, som är bestämd för överklagande av Konungens befallningshavandes utslag i mål, vilka bedömas efter förordningen om kommunalstyrelse på landet.

b) Valet förrättas i kommun, som utgör ett valdistrikt, å kommunalstämma. Äro i kommun flera valdistrikt, förrättas valet i de särskilda valdistrikten å distriktsstämma. Höra delar av samma valdistrikt till olika valkretsar, väljer vardera delen för sin valkrets.

Äro i kommun flera valdistrikt, skall ordinarie kommunalstämma i december månad året innan valet skall äga rum för varje valdistrikt bland de valberättigade inom distriktet utse någon att såsom ordförande vid distriktsstämma leda valet ävensom suppleant för honom. Till distriktsstämma utfärdas kallelse av ordföranden för stämman i den ordning, som för kallelse till kommunalstämma stadgas.

Om rösträtt, dess utövning och överlåtande på annan, om röstberäkning samt om röstlängden, dess granskning och anmärkning mot längden gäller vad för kommunalstämma, och för distriktsstämma i fråga om val av kommunalfullmäktige, är stadgat, dock att begränsning med hänsyn till kommunens hela rösttal ej skall vid röstberäkningen äga rum.

c) Valet skall förrättas å Marie bebådelsedag eller, om ordinarie kommunalstämma i december månad året innan valet skall äga rum med minst två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet så beslutar, å annan dag under senare hälften av mars månad.

Valet får ej äga rum under tider, då allmän gudstjänst hålles inom kommunen, och skall fortgå minst en och en halv timme före klockan tre eftermiddagen samt minst två timmar efter klockan fem eftermiddagen. I kungörelse om stämma för landstingsmannaval skall tiden för valet noggrannt angivas.

d) Ej må vid valet tal hållas eller tryckta eller skrivna upprop till de väljande tillåtas inom stämmolokalen.

Vid förrättningen, därvid stämmans ordförande biträdades av två av densamma utsedda personer, skola kuvert av ogenomskinligt papper, lika till storlek och beskaffenhet samt mitt på framsidan försedda med en utskärning av ungefär sex kvadratcentimeters storlek, tillhandahållas valmännen för det ändamål, varom här nedan förmåles. Innan valkuvert utlämnas skall därå intryckas en stämpel, utvisande det valdistrikt, för vilket förrättningen äger rum. Blanketter till valsedlar skola jämväl å vallokalen tillhandahållas. Omedelbart före röstningens början skall ordföranden visa de närvarande, att valurnan är tom.

Valmännen äga avgiva sina röster i den tur, de anmäla sig hos ordföranden, därest icke å förut hållen kommunalstämma beslutits, att valet skall ske efter upprop. Till valmannen utlämnas ett valkuvert för hans egen del samt ett kuvert för varje annan röstberättigad, för vilken han uppgiver sig vilja utöva rösträtt.

I stämmolokalen skola till lämpligt antal finnas avskilda platser, avsedda att möjliggöra för en var att med valhemlighetens bevarande kunna inlägga sin valsedel i kuvertet. För sådant ändamål skola dessa platser vara inrättade med skärmar eller annat dylikt, dock så anordnat, att för såväl ordföranden som allmänheten är synligt, när en plats är upptagen; och åligger det ordföranden att vaka över att valmans förehavande där ej må av någon kunna iakttagas.

Valmannen har att vid någon av omförmälda särskilda platser inlägga sin valsedel i kuvertet på sådant sätt, att valsedelns baksida helt täcker utskärningen, varvid iakttages, att om han tillika utövar rösträtt för annan, särskild valsedel och valkuvert användas för denne. Sedan valkuvertet tillslutits, överlämnar valmannen utan dröjsmål personligen detsamma till ordföranden. Efter det ordföranden förvissat sig om, att den, för vilken valkuvert avlämnas, är i röstlängden upptagen såsom röstberättigad, och att i de fall, då valmannen uppgiver sig vilja utöva rösträtt för annan, han är därtill behörig, ävensom tillsett, att kuvertet är behörigen stämplat, men eljest på utsidan omärkt, att valsedeln, såvitt iakttagas kan, är av föreskriven beskaffenhet samt att valsedeln på ovan angivet sätt täcker utskärningen, antecknar ordföranden å den i utskärningen synliga baksidan av valsedeln tydligt det röstvärde, som tillkommer densamma, samt drager ett lätt synbart streck å valsedeln under hela den sålunda antecknade röstsiffran. Härefter nedlägger ordföranden kuvertet i valurnan, i sammanhang varmed i röstlängden vid namnet på den, vars rösträtt utövats, göres anteckning, att rösträtten begagnats. Valman, som på grund av kroppsligt fel är oförmögen att i föreskriven ordning avgiva sin röst, äge att till biträde vid röstningen anlita den, han själv därtill utser.

Ej må någon i annan ordning, än nu är sagd, utöva rösträtt. Valkuvert, som saknar behörig stämpel eller är å utsidan märkt med annat kännetecken eller däri finnes inlagd valsedel, vilken enligt vad iakttagas kan icke är av föreskriven beskaffenhet, eller däri valsedel ej är på ovan angivet sätt inlagd, varde ej mottaget.

Då uppehåll i valförrättningen sker, skall valurnan omsorgsfullt förseglas under minst två närvarandes sigill samt därefter sättas i säkert förvar; och bör, innan förseglingen vid förrättningens fortsättande borttages, ordföranden inför öppna dörrar förvissa sig om, att sigillan äro obrutna.

De valmän, som vid det klockslag, då uppehåll i valet göres eller valet skall sluta, eller, om valet skett efter upprop, vid uppropets slut äro tillstädes i stämmolokalen eller, om utrymme där saknas, å

anvisad plats därtill men ej då hunnit deltaga i valet, äga rätt att i den ordning de anmäla sig avlämna sina valsedlar. När alla, som vid det för valets slut fastställda klockslag äga tillträde till valet, avlämnat sina valsedlar, förklare ordföranden röstningen avslutad.

Omedelbart därefter uttagas valkuverten ur valurnan och räknas öppnade. I det protokoll, som skall föras vid förrättningen, antecknas antalet valkuvert. Valkuverten inläggas härefter i hållfast omslag, som omsorgsfullt förseglas under minst två närvarandes sigill. De sålunda åsatta sigillen skola jämväl i protokollet avtryckas.

Sedan valprotokollet upplästs och dess riktighet bekräftats av ordföranden och två av de närvarande, avslutas förrättningen. Ordföranden insände därefter ofördröjligen till domhavanden omslaget med valkuverten jämte valprotokollet. Sker insändandet med allmänna posten, skall försändelsen assureras.

e) Domhavanden skall vid offentlig, minst sex dagar förut i valkretsens kyrkor, och, där så lämpligen kan ske, i en eller flera ortstidningar kungjord förrättning sammanräkna de avgivna rösterna. Denna förrättning skall påbörjas, så snart omständigheterna det medgiva, och senast inom fjorton dagar från valens förrättande.

Vid förrättningen biträdades domhavanden av två, av Konungens befallningshavande därtill förordnade personer, som, jämte domhavanden, med sina namnunderskrifter bekräfta riktigheten av det vid förrättningen förda protokoll. Valets utgång kungöres omedelbart genom uppläsning av nämnda protokoll. Med protokollets uppläsning är valförrättningen avslutad.

3. a) I stad förrättas valet inför magistraten.

Valet, som skall förrättas i senare hälften av mars månad, får ej äga rum under tider, då allmän gudstjänst hålles inom staden, och skall fortgå minst två timmar före klockan tre eftermiddagen samt minst två timmar efter klockan sju eftermiddagen. I kungörelsen skall tiden för valet noggrannt angivas.

Om kallelse till valförrättningen, om rösträtt, dess utövning och överlåtande på annan, om röstberäkning samt om röstlängdens granskning och anmärkning mot längden gäller vad för allmän rådstuga är stadgat.

I övrigt skall med avseende å valets förrättande i tillämpliga delar gälla vad här ovan i mom. 2 är föreskrivet.

b) I stad, som bildar egen valkrets, skall magistraten sammanräkna rösterna. Där sammanräkningen ej äger rum omedelbart efter själva valet, skall vid valtillfället tid och ställe för sammanräkningen tillkännagivas.

För annan stadsvalkrets sammanräknas rösterna av magistraten i den folkrikaste staden; och skola till den myndighet de inom valkretsen i övrigt avlämnade valkuverten jämte valprotokollet ofördröjligen insändas. Sker insändandet med allmänna posten, skall försändelsen assureras.

Sammanräkningen av rösterna skall påbörjas inom sju dagar från valens förrättande; och skall tid och ställe för sammanräkningen minst tre dagar därförut kungöras i en eller flera ortstidningar.

Valets utgång kungöres omedelbart genom uppläsning av protokoll över sammanräkningen. Med protokollets uppläsning är valförrättningen avslutad.

4. Vid avfattande av protokoll över landstingsmannaval bör till ledning tjäna formulär, som av Kungl. Maj:t fastställs.

§ 8.

1. Sedan valet av landstingsmän blivit avslutat, skola suppleanter utses sålunda, att för landstingsman, vald för grupp, som endast tilldelats en plats, företagas två nya sammanräkningar inom denna grupp, samt att för varje annan landstingsman företages en ny sammanräkning inom den grupp, för vilken han blivit vald. Har — — — — — landstingsmännen blivit valda.

Vid varje ny sammanräkning tages hänsyn blott till de valsedlar, vilka upptaga landstingsmannens namn för själva landstingsmannavalet. Valsedel beräknas äga sitt ursprungliga röstvärde, och detta skall vid varje ny sammanräkning tillgodoräknas den av de förut ej valda, vilkens namn står främst å sedeln. Den, som erhållit högsta rösttalet, är vald till suppleant.

2. Vid valtillfället skall, särskilt för varje landstingsman, bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna från den grupp, för vilken han valts, skola i hans ställe inkallas. Härvid iakttages, beträffande landstingsman, vald för grupp, som tilldelats endast en landstingsmannaplats, att företräde tillkommer den av suppleanterna, som blivit tidigare vald, samt beträffande annan landstingsman, att suppleant, som utsetts genom den för landstingsmannen företagna sammanräkning, intager plats framför annan suppleant, och att i övrigt företräde tillkommer suppleant, som blivit tidigare vald.

§ 13.

Är någon missnöjd med valet, må han däröver hos Konungen anföra underdåniga besvär; och skall han, vid förlust av talan, sist inom en månad efter den dag, då valet avslutats, ingiva sina till Konungen ställda besvär till Konungens befallningshavande, som genom kungörelse, vilken i en eller flera tidningar inom orten införes, utsätter viss kort tid, inom vilken underdånig förklaring över besvären må avlämnas till Konungens befallningshavande, varjämte Konungens befallningshavande från domhavande eller magistrat, som verkställt röstsammanräkningen, infordrar de avgivna valseدلarna samt övriga valet rörande handlingar. Sedan den för förklarings avgivande bestämda tid tilländagått, har Konungens befallningshavande att besvären jämte de förklaringar, som må hava inkommit, ävensom protokoll över valet, valseدلarna och övriga valet rörande handlingar ofördröjligen till Konungen insända för att i Dess regeringsrätt skyndsamt föredragas och avgöras.

Ej må i fråga om anmärkning mot röstlängd andra bevis gälla ände, som varit i laga ordning vid valförrättningen företedda.

Skiljes den valde från uppdraget, skall Konungens befallningshavande ofördröjligen underrättas.

§ 14.

Konungens befallningshavande låter sådan underrättelse som i § 13 sägs, ävensom, därest den valde hos landstinget laga ursäkt visat, tillkännagivande därom i länskungörelserna införa samt inkallar, om icke i följd av besvär över valet annan person förklarats vara vald, till ordinarie landstingsman den suppleant, som enligt den vid valtillfället bestämda ordning bör i stället inträda.

Förklaras hela valförrättningen olaglig, förordnar Konungens befallningshavande om ofördröjligen företagande av nytt val. Vid det nya valet gälle, med undantag av bestämmelsen om valdag, vad i §§ 4 och 5 här ovan är stadgat.

§ 20.

Kungörelse om urtima landsting skall utfärdas av Konungens befallningshavande och böra de ärenden, som därvid skola handläggas, i kungörelsen uppgivas. Kungörelsen skall minst fjorton dagar före den för mötet bestämda tid uppläsas i länets kyrkor, ävensom av Konungens

befallningshavande i god tid avsändas för intagande jämväl minst fjorton dagar före mötet i en eller flera tidningar inom länet.

Landstingets ordförande skall om mötet särskilt underrättas.

§ 31.

Landstinget må å lagtima möte för tiden intill nästa lagtima sammankomst utse ett förvaltningsutskott, som skall hava att med förvaltningen av landstingskassan taga den befattning samt att i övrigt handhava de åligganden, landstinget i särskild instruktion föreskriver.

Val av ledamöter och suppleanter i nämnda utskott sker, där två eller flera personer skola utses, proportionellt på sätt därom är särskilt stadgat, därest sådant äskas av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer, valet avser, ökat med 1.

Utskottet utser inom sig ordförande och vice ordförande.

§ 32.

Rättighet att vid landstinget väcka nya frågor eller förslag tillkommer Konungens befallningshavande samt varje medlem av landstinget.

Nytt förslag bör, för att kunna komma under behandling, innefatta ett ämne inom landstingets befogenhet, vara skriftligen uppsatt och senast tjugu dagar före landstingets början avlämnat till sekreteraren, vilken det åligger att inom åtta dagar därefter över de avgivna förslagen upprätta en lista och den till ordföranden överlämna.

Sekreteraren åligger jämväl att låta på landstingskassans bekostnad trycka nämnda förslag och lista samt, såvitt ske kan, minst åtta dagar före landstingets början till varje medlem av tinget översända ett exemplar av dessa handlingar.

Vad nu är stadgat angående tiden för förslags avlämnande utgör icke hinder för landstinget att, då synnerligen viktiga skäl därtill föranleda, genom särskilt beslut medgiva upptagande till behandling av ny fråga, som blivit väckt senare, dock före landstingets början.

Till det landsting, som efter utfärdandet av denna förordning först skall hållas, insändas förslagen till landstingets ordförande.

Ej må annan ny fråga än den, som blivt på nu föreskrivet sätt väckt, kunna komma under landstingets överläggning, såvida frågan icke blivt av Kungl. Maj:t till landstinget hänskjuten eller härleder sig från och står i sammanhang med ett förut i behörig ordning väckt förslag.

§ 33.

1. Landstingets förhandlingar skola — — — (nuvarande § 31) — — — lyckta dörrar hållas.
2. På föredragningslistan, som — — — (nuvarande § 33) — — reglemente sin arbetsordning.

§ 38.

Där ett eller flera ärenden äro av den beskaffenhet, att de fordra en föregående beredning, må de för sådan beredning överlämnas till särskilt utsedda personer.

Skola två eller flera personer för dylik beredning utses, sker valet proportionellt på sätt därom är särskilt stadgat, därest sådant äskas av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1.

§ 39.

För varje fråga — — — — — delade, bestämma beslutet. Val skall, där så äskas, förrättas med slutna sedlar. Mellan dem, som erhållit lika rösttal, skilje lotten.

§ 40.

1. För att såsom — — — — — beslutet sig förenat:
 - a) beslut, att domsaga — — — — § 2 mom. 3 är stadgat;
 - b) underkännande av någons behörighet att såsom ledamot i landstinget taga inträde eller medgivande, varom i § 32 sägs;
 - c) påläggande av avgifter — — — — av väckta frågor.
2. Beslut om beviljande — — — — upplåning därav ske.

§ 59.

Konungens befallningshavandes godkännande — — — — —
landstingets avgörande, nämligen:

- a) fråga om behörighet att taga säte och stämma i landstinget eller om medgivande, varom i § 32 sägs;
- b) tillämpning av de — — — stadgade bötesbestämmelser;
- c) arbetsordning för landstinget och ordningsregler till efterrättelse vid landstingets sammankomster ävensom instruktion för landstingets förvaltningsutskott;
- d) till- och avsättning — — — — — för deras tjänstgöring;
- e) underdåniga framställningar till Kungl. Maj:t; och
- f) beslut om sådan — — — — — fattade, fastställda beslut.

§ 61.

Innan landstinget åtskiljes — — — — — och ledamöter underskrivet.

Dessa handlingar böra på landstingskassans bekostnad skyndsamt tryckas och till länets kommuner, med ett exemplar till en var av dem, utdelas, nämnda sammandrag i så god tid, att detsamma må kunna inom trettio dagar efter landstingets avslutande genom ordförandens i kommunalstämmans försorg anslås i sockenstugan eller å ställe, som eljest för kommunalstämmans hållande är bestämt.

§ 62.

Besvär emot landstingets beslut må icke äga rum, såvida den klagande ej tilltror sig kunna visa, att hans enskilda rätt blivit genom beslutet kränkt eller att detsamma strider emot de i denna förordning stadgade grunder; och må han i ty fall inom sextio dagar från den dag, landstinget avslutats, till Konungens befallningshavande ingiva sina till Kungl. Maj:t ställda underdåniga besvär.

Konungens befallningshavande skall efter landstingets avslutande ofördröjligen i länskungörelserna ävensom i en eller flera tidningar inom länet införa tillkännagivande ej mindre om dagen för landstingets avslutande än även underrättelse om den tid, inom vilken de till Kungl. Maj:t ställda besvären böra till Konungens befallningshavande ingivas ävensom därom, att landstingets beslut kommer att, på sätt i § 61 sägs, inom kommunerna anslås.

Vinnes ändring i — — — — — må ej klagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1913.

e) Förslag

till

Stadga

om proportionellt valsätt vid vissa val inom landsting och stadsfullmäktige.

1 §.

Då inom landsting eller stadsfullmäktige val äro proportionella, skall vid valens förrättande iakttagas, vad här nedan i 2—7 §§ är föreskrivet.

2 §.

Val skall förrättas med valsedlar, å vilka före namnen utsatts parti-beteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av de väljande eller för viss meningsriktning), men vilka i övrigt äro omärkta.

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra.

Valsedlarna skola för att bliva gällande vara enkla, slutna, och fria från överstrykningar. Sedel må ej upptaga flera, men väl färre namn än det antal personer, valet avser. Där något namn å sedeln är tvetydigt, gälle den dock för övriga namn.

3 §.

De avgivna valsedlarna skola ordnas i grupper, så att sedlar med samma partibeteckning bilda en grupp.

Inom varje grupp skall, till den utsträckning, som erfordras för utseende av det antal personer, valet avser, bestämmas ordning mellan namnen å gruppens valsedlar. Härvid iakttagas:

1:o) Upptaga valsedlar till antal av mer än hälften av hela antalet valsedlar inom gruppen (gruppens rösttal) samma första namn, bliver detta namn det första i ordningen; upptaga valsedlar, som hava samma första namn och utgöra mer än två tredjedelar av gruppens rösttal, jämväl samma andra namn, bliver detta namn det andra i ordningen;

upptaga valsedlar, som hava samma första och samma andra namn samt utgöra mer än tre fjärdedelar av gruppens rösttal, jämväl samma tredje namn, bliver detta namn det tredje i ordningen; och så vidare efter samma grunder.

2:o) I den mån ordningen inom gruppen icke kan enligt nyss angivna grunder bestämmas, skola särskilda sammanräkningar av namnens rösttal verkställas. Vid varje sådan sammanräkning gäller valsedel såsom hel röst, där icke något av sedelns namn erhållit rum i ordningen. Annan valsedel gäller såsom halv röst, där ett av sedelns namn erhållit rum i ordningen; såsom tredjedels röst, där två av namnen uppförts i ordningen; såsom fjärdedels röst, där tre av namnen uppförts i ordningen; och så vidare efter samma grund. För varje gång kommer det namn närmast i ordningen, som erhållit högsta rösttalet.

Till protokollet antecknas för varje grupp dess rösttal samt, där de under 1:o) angivna grunder tillämpats, antalet av de valsedlar, som upptaga samma första namn eller samma första och andra namn, och så vidare, men eljest, för varje särskild sammanräkning, röstvärdet för de olika valsedlarna och det rösttal, som för varje namn uträknats.

4 §.

1. Skola två eller flera platser besättas, fördelas de mellan de olika valsedelgrupperna sålunda, att platserna, en efter annan, tilldelas den grupp, vilken för varje gång uppvisar det största av nedan angivna jämförelsetal. Plats, som blivit en grupp tilldelad, besättes genast så, att gruppens första plats tillerkännes den, vars namn är det första i ordningen inom gruppen, gruppens andra plats den, som bär andra namnet i ordningen, gruppens tredje plats den, som bär tredje namnet i ordningen, och så vidare efter samma grund, ändå att den, som är berättigad till platsen, redan fått sig tillerkänd plats från en eller flera andra grupper.

Jämförelsetalet är lika med gruppens rösttal, så länge gruppen ännu icke fått sig någon plats tilldelad. Därefter beräknas jämförelsetalet för varje gång så, att gruppens rösttal delas med det tal, som motsvarar antalet av de gruppen tilldelade platser, ökat med 1. Har samma person erhållit platser från två grupper, skall dock, vid beräkning av det antal platser, som utdelats, vardera platsen anses blott såsom en halv plats; har någon erhållit platser från tre grupper, anses varje sådan plats såsom en tredjedels plats; och så vidare efter samma grund.

Har en grupp redan fått sig tilldelad plats så många gånger, som motsvarar antalet namn å gruppens valseklar, varde den från vidare jämförelse utesluten.

2. Skall blott en plats besättas, tillfaller platsen den, vars namn står främst i ordningen inom den grupp, som har största rösttalet.

5 §.

Mellan lika rösttal eller jämförelsetal skall, där så erfordras, skiljas genom lottning.

6 §.

Vid val av suppleanter skall vad här ovan är i fråga om val av ledamöter stadgat äga motsvarande tillämpning.

7 §.

Om den ordning, vari suppleanter böra inkallas till tjänstgöring i stället för ledamot, gälla följande regler:

1:o) Suppleant, utsedd från grupp med samma partibeteckning som den grupp, för vilken ledamoten blivit vald, har företräde framför övriga suppleanter, och av dessa har den företräde, som utsetts från grupp med högre rösttal.

2:o) Av suppleanter från samma grupp har den företräde, vars namn blivit tidigare uppfört i den jämlikt 3 § bestämda ordning inom gruppen.

Den ledamot eller suppleant, som fått sig tillerkänd plats från två eller flera grupper, anses vald för den grupp, från vilken plats först tilldelats honom.

Denna stadga träder i kraft den 1 juli 1913.

Stockholm den 26 maj 1913.

På utskottets vägnar:

NILS EDÉN.